

KENYA JUNIOR SCHOOL EDUCATION ASSESSMENT

GREDEI YA 8 KAZI YA NYUMBANI

KISWAHILI KARATASI 2

(Insha na Utangulizi wa Fasihi)

Muda: Saa 1 dakika 40

JEDWALI YA MWANAFUNZI

Jina: _____ Shule: _____

Nambari ya tathmini: _____ Tarehe: _____

Nambari ya shule: _____ Saini: _____

SEHEMU A: INSHA (ALAMA 20)

- (i) Unashauriwa kutumia takriban dakika 40 kujibu swali hili.
- (ii) Andika insha isiyopungua maneno 300.

Andika insha kuhusu mada ifuatayo:

"Mwandikie rafiki yako barua ukimwomba msaada wa kifedha ili kufanikisha masomo ya ndugu yako aliyefanya vizuri katika mtihamu wa K.J.S.E.A ya mwaka uliopita anayejiunga na Sekondari ya Juu ya Alliance."

SEHEMU B: UTANGULIZI WA FASIHI (ALAMA 30)

ZOEZI LA 2: HADITHI FUPI (Alama 7)

Soma hadithi ifuatayo kisha ujibu maswali yanayofuata:

Katika kijiji cha Tumaini, alikuwapo msichana anayeitwa Amina, ambaye alijulikana kwa urafiki na wenzake. Hata hivyo, alipokea zawadi ya kisasa kutoka mgeni wa mji, alianza kudhani zawadi hiyo ni bora kuliko urafiki wa kweli. Amina alianza kupuuza wenzake, jambo lililosababisha huzuni na kuchanganyikiwa kwake. Baada ya kipindi kifupi, aligundua thamani ya urafiki na kurekebisha tabia yake, akirudisha mahusiano yake kwa wenzake.

Maswali:

a) Taja sifa mbili za Amina kabla ya mabadiliko yake. (Alama 2)

b) Ni mandhari gani makuu mawili yaliyotajwa katika hadithi hii? (Alama 2)

c) Taja funzo kuu linalopatikana kutokana na hadithi. (Alama 1)

d) Eleza mbinu moja ya lugha iliyotumika katika hadithi hii. (Alama 2)

ZOEZI LA 3: NOVELA (Alama 6)

Soma sehemu ifuatayo kisha ujibu maswali:

Safiya alitembea kando ya mto wa kijiji chake, akitafakari juu ya barua aliyopokea kutoka shule ya kijiji jirani. Barua hiyo ilimwambia kuwa alikuwa amechaguliwa kushiriki mashindano ya kuandika insha ya kitaifa. Safiya alihisi furaha na wasiwasi mchanganyiko, kwa kuwa alitaka kufanya vizuri lakini hakuwa amewahi kushiriki shindano lolote la aina hiyo.

Maswali:

a) Eleza mbinu mbili za lugha zilizotumika katika kifungu hiki. (Alama 2)

b) Taja hisia mbili za Safiya zilizojitokeza. (Alama 2)

c) Eleza dhamira kuu ya kifungu hiki. (Alama 2)

ZOEZI LA 4: TAMTHILIA (Alama 10)

Soma sehemu ifuatayo kisha ujibu maswali:

(Mzee Omari na kijana wake, Jabari, wanazungumzia kuhusu umuhimu wa bidii.)

Mzee Omari: Jabari, kumbuka kuwa bidii ni ufunguo wa mafanikio. Usikate tamaa kwa kazi ngumu. Kila mtu anayejitahidi, hupata matokeo mazuri.

Jabari: Baba, wengine wanapokea mali kwa urahisi, lakini hawafanyi kazi nyingi. Je, bidii bado ni muhimu?

Mzee Omari: Hakika, Jabari. Mali zinazopatikana kwa urahisi hazina thamani ya kudumu. Bidii inakuweka tayari kwa changamoto za maisha.

Maswali:

a) Bainisha sifa mbili za Jabari kulingana na mazungumzo haya. (Alama 2)

b) Eleza mbinu mbili za lugha alizotumia Mzee Omari kusesitiza hoja yake. (Alama 2)

c) Ni sababu gani Jabari anatoa kutetea mitazamo yake? (Alama 1)

d) Kulingana na Mzee Omari, ni nini umuhimu wa bidii? Taja mawili. (Alama 2)

e) Ni funzo gani unalopata kutokana na mazungumzo haya? (Alama 3)

ZOEZI LA 5: USHAIRI (Alama 7)

Soma shairi lifuatalo kisha ujibu maswali:

Mwalimu wa milele, mwongozo wa dhahiri,
Umekua taa, ukiondoa giza,
Maisha yetu unayafanya kuwa mazuri,
Shukrani kwako, roho yetu itakufuata.

Kwa hekima na juhudi zako kubwa,
Ukitufunza tunakua, akili kunyoosha,
Wewe ni mfano wa kuigwa,
Heshima kwako mwalimu, milele utabaki.

Maswali:

a) Shairi hili lina vina gani vya ndani katika kila ubeti? (Alama 1)

b) Taja na ueleze hisia mbili za mwandishi katika shairi hili. (Alama 2)

c) Bainisha dhamira kuu ya shairi hili. (Alama 2)

d) Eleza maana ya "Umekua taa, ukiondoa giza" kama ilivyotumika katika shairi. (Alama 2)

Kiswahili Karatasi ya 2 (Insha na Utangulizi wa Fasihi) - Gredi ya 8:

SEHEMU A: INSHA (ALAMA 20)

Mwongozo wa Kuandika Barua ya Rafiki (Barua Isiyo Rasmi)

Muundo na Sura:

1. **Anwani ya Mwandishi:** Ikae pembeni kulia juu (ikifuatiwa na tarehe).
2. **Mtajo/Mwanzo:** K.m., *Kwa rafiki yangu mpendwa [Jina], au Mpendwa [Jina],*
3. **Mwili wa Barua:**
 - **Utangulizi:** Kusalimiana na kuulizana hali na afya.
 - **Maudhui (Madhumuni ya Barua):**
 - Kumweleza kuhusu matokeo bora ya mtihamu wa K.J.S.E.A ya ndugu yako na nafasi aliyopata ya kujiunga na **Sekondari ya Juu ya Alliance**.
 - Kutaja changamoto za kifedha/karada zinazokabili familia zikiwemo karo na vifaa vya shule.
 - Kuomba msaada wa kifedha au mchango ili kufanikisha masomo ya ndugu huyo.
 - Ahadi ya kwamba msaada huo utatumiwa kwa uaminifu na kwamba ndugu ataendelea kutia bidii.
 - **Hitimisho:** Kutoa shukrani za dhati na kutakia rafiki kila la heri.
4. **Mwisho wa Barua:** K.m., *Wako wa dhati, ikifuatiwa na jina la mwandishi.*

SEHEMU B: UTANGULIZI WA FASIHI (ALAMA 30)

ZOEZI LA 2: HADITHI FUPI (Alama 7)

a) Sifa mbili za Amina kabla ya mabadiliko yake:

1. **Mwenye urafiki:** Alijulikana kwa urafiki mwema na wenzake hapo awali.
2. **Mwenye tamaa / Dharau / Majivuno:** Alipopata zawadi ya kisasa, alianza kudharau urafiki na kuwapuuza wenzake.

b) Mandhari makuu mawili:

1. **Kijiji cha Tumaini** (kama eneo/mahali).
2. **Mji** (mahali alipotoka mgeni aliyetajwa).

c) Funzo kuu:

- Urafiki wa kweli na wa dhati una thamani kubwa zaidi kuliko vitu vya kimaada au zawadi za muda.

d) Mbinu ya lugha:

- **Tashbihi / Mfano / Msemo:** "*Bora kuliko urafiki wa kweli*" (kulinganisha thamani ya zawadi na urafiki).

ZOEZI LA 3: NOVELA (Alama 6)

a) Mbinu mbili za lugha:

1. **Tashfida / Kinaya / Uhusika:** *Safiya alitembea kando ya mto akitafakari* (Mtindo wa maelezo na maudhui ya kimawazo).
2. **Chapa ya Msemo/Jazanda:** Kando ya mto kama sehemu ya utulivu na kutafakari.

b) **Hisia mbili za Safiya:**

1. **Furaha:** Alifurahia kuchaguliwa kushiriki mashindano ya kitaifa.
2. **Wasiwasi / Hofu:** Alikuwa na hofu kwa sababu hakuwa amewahi kushiriki shindano la aina hiyo awali.

c) **Dhamira kuu:**

- **Umuhimu wa kutambua na kuendeleza vipaji vya vijana** na changamoto za kisaikolojia wanazopitia wanapokutana na fursa mpya.

ZOEZI LA 4: TAMTHILIA (Alama 10)

a) **Sifa mbili za Jabari:**

1. **Mwenye maswali / Mdadisi:** Anauliza na kuhoji mtazamo wa watu wanaopata mali bila kazi ngumu.
2. **Mwenye shaka / Anayetafuta mwelekeo:** Anatia shaka iwapo bidii bado ina thamani maishani.

b) **Mbinu mbili za lugha za Mzee Omari:**

1. **Istiaru / Mlinganisho wa moja kwa moja:** "Bidii ni ufunguo wa mafanikio."
2. **Methali / Msisitizo wa hekima:** "Mali zinazopatikana kwa urahisi hazina thamani ya kudumu."

c) **Sababu ya Jabari:**

- Anashuhudia watu wengine wakipokea mali kwa urahisi bila kufanya kazi nyingi au kutumia bidii.

d) **Umuhimu wa bidii (Mawili kulingana na Mzee Omari):**

1. Ni ufunguo wa mafanikio ya kweli na ya kudumu.
2. Inamweka mtu tayari kukabiliana na changamoto mbalimbali za maisha.

e) **Funzo:**

- Bidii na juhudi za kibinafsi ndizo msingi sahihi wa mafanikio endelevu badala ya kutegemea njia za mkato au mali za haraka.

ZOEZI LA 5: USHAIRI (Alama 7)

a) **Vina vya ndani katika kila ubeti:**

- Ubeti 1: **le, ta, ri, tu** (*milele, taa, mazuri, kwako*)
- Ubeti 2: **ma, di, gwa, ku** (*kubwa, kunyoosha, igwa, mwalimu*) (*Vina vya ndani viko huru kulingana na mpangilio wa mishororo*).

b) **Hisia mbili za mwandishi:**

1. **Hisia za Shukrani:** Mwandishi anatoa shukrani za dhati kwa mwalimu kwa mchango wake.
2. **Hisia za Heshima / Upendo:** Anamwona mwalimu kama mfano wa kuigwa na kumpa heshima ya milele.

c) **Dhamira kuu:**

- **Sifa na pongezi kwa mwalimu** kutokana na mchango wake mkubwa wa kuondoa ujinga (giza) na kuleta elimu (mwanga/hekima).

d) Maana ya "Umekua taa, ukiondoa giza":

- Mwalimu amekuwa chanzo cha **elimu na mwongozo** unaoondoa **ujinga na kutokujua** katika maisha ya wanafunzi.